

nige en goed klinkende thesen op om te trachten of ze de tegenstanders (de Roomschen) tevreden konden stellen, zonder eigenlijk iets toe te geven. Het plan staat me niet aan; ofschoon ze wel een reden daarvoor hebben. Ze hopen namelijk dat als eenmaal aan de reine leer (globaal) toegang verschaft is, het afzonderlijke (onderdeel) in korten tijd aan 't daglicht zal komen. Zoo willen ze 't nu liever laten passeeren, en schrikken zelfs voor zulke dubbelzinnigheid niet terug, en toch is er niets gevaarlijker dan dat." 27)

En dan Calvijn's naam gebruiken om het oecumenisch streven zooals zich dat vandaag openbaart te dekken?

Calvijn zou getoornd hebben over een beweging, die leugen en waarheid wil vereenigen, die alle richtingen oproept om geleidelijk te komen tot de ene wereldkerk, die onder mooie woorden, vrome woorden, de jammerlijke werkelijkheid bedekt; hij zou wat men thans „groel" noemt, niet anders hebben gekwalificeerd dan wildgroei en bederf, hij zou den dood geschreven hebben op de praktijk, in suggestieve taal zijn denkbeelden te propageeren, zonder die te onderwerpen aan het alléén-normeerende Woord Gods. Hij zou striemen het drijven, de daad te zetten vóór de belijdenis, dat is principieel vóór het geloof, vóór de bekeering, vóór de levendmaking van den geestelijk dooden zondaar. Een drijven, waarbij men in feite de leer niet opbouwt uit 't gezaghebbend Woord van den sprekenden God, maar uit de eigenwillige ideeën van den niet-hoorenden, dat is: niet-gehoorzamen mensch.

In dezen gedachtengang laat zich verklaren, dat men het „Apostolaat" niet wil zien als een ambt in de kerk, maar in het Koninkrijk Gods. Immers spreek ik van het Koninkrijk, dan behoeft ik niet weer over de kerken te spreken met haar belijdenis-verschillen; aangezien het Koninkrijk Gods zich uitbreidt over heel de wereld en ook het „Apostolaat" wereldroeping is, kunnen en moeten alle kerken zich in de „apostolische opdracht" vinden en vereenigen.

Maar de opvatting, dat het Apostolaat een ambt is niet in de kerk, maar in het Koninkrijk, wordt rechtstreeks door de Schrift weersproken; in 1 Cor 12 : 28 zegt de Apostel Paulus: „En God heeft er sommigen in de gemeente (en te ekklesiā, dus: in de kerk) gesteld, ten eerste apostelen" etc.

Tusschen kerk en Koninkrijk Gods, zegt prof. Bavinck, bestaat geen tegenstelling, maar wel onderscheid. Het Koninkrijk Gods bestaat veel meer in geestelijke goederen dan in gemeenschap van personen. Het Koninkrijk der hemelen is of wordt juist een eigendom van de armen van geest, de reinen van hart, de kinderens, en bestaat zelf in vrede, vreugde, blijdschap door den Heiligen Geest. Daarom is het, althans hier op aarde overal, waar de geestelijke weldaden van Christus geschonken zijn. Maar de kerk is vooral een diesseitig begrip, een gemeenschap van personen, toegerust met ambten en bedieningen en in het zichtbare optredend als het vergaderde volk van God. De kerk is dus het middel, waardoor Christus de weldaden van het Godsrijk uitdeelt en de voltooiing ervan voorbereidt. 28)

Daarom gaat het ook niet aan, te zeggen gelijk door voorstanders van „Apostolaat" en oecumene is geschied, dat de kerk in het Koninkrijk Gods staat naast en tegenover den Staat. Het Koninkrijk Gods omvat niet een veelheid van cultuurkringen, waarvan de kerk er één is, zoodat de kerk mee moet dingen naar een plaatsje om óók stem in het kapittel te krijgen. Gelijk dan ook de Wereldraad door een commissie voor internationale vragen in de subcommissie's van de U.N.O. en in de U.N.E.S.C.O. vertegenwoordigd is, teneinde „de kerken in de gelegenheid te stellen de volken in de internationale vraagstukken mee leiding te kunnen geven".

Want de kerk heeft maar één roeping: het Evangelie van Jezus Christus te verkondigen. En daarbij heeft ze niet één stem. Fatale misvatting. Ze heeft vele stemmen. Ze heeft evenveel stemmen als ze levende leden heeft. Men heeft er zich over verbaasd, dat in antwoord 54 van den catechismus over de kerk niet was verwerkt antwoord 32, het belijden van de Christenen. Men wilde aan de kerk als kerk opdragen de functie van 't belijden. De kerk moet haar stem doen hooren en meespreken in de maatschappelijke, sociale, politieke en internationale vraagstukken. Ook zoo vervult ze haar „apostolische roeping". Dat heet de „her-ontdekking" der kerk.

Maar zoo heeft men de kerk nog niet gezien. Immers, in de kerk brengt de Heere zijn Woord uit. In de verkondiging van 't Evangelie straalt het licht des Woords over heel het breede, volle menschenleven. En de levende kerkleden maken dat woord zichtbaar en hoorbaar overal, waar ze den voet zetten. Zóó wordt de wereld verlicht. Zóó komt het Koninkrijk.

Nog een paar opmerkingen.

6e. Is „het Apostolaat", gelijk beweerd is, het „wezen" der kerk? Wij vragen aan de Schrift, wat de kerk is, en gebruiken geen termen als „wezen" uit 't woordenboek der filosofie. En zeker is de kerk en is ieder levend lid een lichtende en brandende kaars, maar is de kerk eerst betrokken op de wereld, of

eerst op den Heere? Het verband van Mattheus 5 zegt: Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uw goede werken mogen zien. En wat zijn die goede werken anders dan dankbaarheidswerken eerst den Heere? En niet uit één beeld mag het „wezen" der dingen, waarvan de Schrift spreekt, opgemaakt worden; de beelden vullen elkander aan: de kerk heet in de Schrift b.v. ook: lichaam van Christus, dat is eerst betrokken op Christus en in Hem op den drie-eenigen God. Naar de Schrift noemt de belijdenis de kerk: de vergadering van de ware Christ-gelovigen; constitutief element is hier het geloof, het gedateerde geloof in Christus; waarom worden deze gegevens veronachtzaamd bij het bepalen van het „wezen" der kerk?

7e. Het „gesprek" met Israël. Is waar wat ter Synode bewoerd werd, n.l. dat de verhouding als ge-

Het evangelie des welbehagens tegelijk exclusief en inclusief

In dien tijd antwoordde Jezus, en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze den kinderens geopenbaard; Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven. Matth. 11 : 25; 28.

„In dien tijd".

Ach, als vele exegeten en predikers eens meer op deze drie woorden gelet hadden, toen zij „gepakt" werden door die overbekende woorden uit Mattheus 11, en voor den dag kwamen met een dierbare mottopreek over „vermoeid en belast zijn".....!

Want dit geeft aan, dat er tweërlei Evangelie tegenover elkaar staat. Het „evangelie" der Farizeeën en Schriftgeleerden — en het Evangelie van Jezus Christus. Dat is het Evangelie des WELBEHAGENS. „Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U!"

En dat Evangelie is exclusief. Dat wil zeggen: het sluit uit.

Wie sluit het uit? Christus zegt het hier: „de wijzen en verstandigen". En dat is in Zijn mond geen vage, goedkoope algemeenschap, waarop ieder Zijner hoorders ja kan knikken, om 't vervolgens toe te passen op..... zijn buurman. De Profeet van Nazareth preekt „onderscheidenlijk". Hij noemt geen namen — en toch ergeren zich velen van Zijn hoorders zóó, dat zij rood aanloopen. Hij zegt zoo simpel: „verborgen voor de wijzen en verstandigen" — maar als ge in 't hart van die Schriftgeleerden kon zien.....! Ze worden doorstoken van nijd.

Want die „wijzen en verstandigen" zijn zij. De menschen van het anti-Evangelie. Hier gaat de profetie van Simeon in vervulling, dat het Kind van Bethlehem gesteld is, om de gedachten in veler harten openbaar te maken. „In dien tijd" staat de Messias tegenover het valsche Evangelie, dat door die „wijzen en verstandigen" jaar in, jaar uit, gepredikt is.

Het hoofd-dogma van dat valsche Evangelie is, dat het Bondsvolk de Wet van Mozes moest kennen, wilde het de zaligheid kunnen beërven.

En daaronder moest niet verstaan worden alleen de „Pentateuch", de vijf boeken van Mozes, maar ook en bovenal het ongeschreven gewoonterecht der „ouden" (d.w.z. der Rabbinen), die een heel stelsel van bepalingen hadden uitgedacht, welke de Wet nader verklaarden. Een stelsel, dat in den loop der eeuwen na de ballingschap als een sneeuwbal was aangegroeid.

Die splinterige, duizend-en-een dingen omvattende uitlegging der Wet onderwezen de Schriftgeleerden aan de jeugd der Oude Kerk. Mondeling, in den vorm van vraag en antwoord. De leerling vroeg, de leerling moest het antwoord opbrengen. En dat werd eindeloos gerepeteerd. Want de leerling moest voor twee dingen zorgen: hij moest alles wat hem geleerd was trouw in zijn geheugen bewaren — en voorts het vooral precies zoo weergeven als de leermeester het had voorgezegd. Was het niet de hoogste lof voor een leerling, als gezegd kon worden, dat hij was „als een met kalk bestreken waterput, die geen druppel verliest"? Dat gold dan het examen, dat op „Barmitswoda" werd afgenomen in de synagogen. Op „Barmitswoda" moesten de leerlingen al 't geleerde opzeggen, opdat zij een barmitswa, een zoon der Wet konden worden.

Wee, wie maar op één puntje struikelde!

Dat was de last, het juk, door de Schriftgeleerden opgelegd.

En nu komt er licht over dat woord der Farizeeën: „Vervloekt is de schare, die de Wet niet kent!"

Nu komt de Christus, de Profeet uit Nazareth. Die niet leert als de Schriftgeleerden, maar als Zelf Macht-hebbende.

De valsche leermeesters beriepen zich op de vaders: Rabbi A heeft dit gezegd, en Rabbi B. dat..... Maar Christus schuift al die vaders met één streek aan den kant, en komt met Zijn: „Ik zeg u....." Want het Evangelie des welbehagens is exclusief. Het sluit elk ander „Evangelie" uit, al zou het door een engel uit den hemel gepredikt zijn. En daarom dankt

spreek beduidt: zij hebben de waarheid, staan in de waarheid, het moet slechts te voorschijn gebracht worden? Staat Israël in de waarheid? Staan de Joden van vandaag, zoo ze Christus haten en verloochnen ergens anders dan de Joden uit Johannes 8, tot wie Christus zeide: „Gij hebt tot vader den duivel en de begeerten van uw vader wilt gij doen"? (vs. 44) En als van dien vader wordt gezegd: „in de waarheid staat hij niet, omdat er geen waarheid in hem is" — staan dan bedoelde kinderen ergens anders, dan waar de vader staat, en staan zij wel in de waarheid, ofschoon ze de begeerte huns vaders doen? En moet de waarheid slechts te voorschijn gebracht worden, hebben de Joden niet noodig hartvernieuwend genade, doeding van den ouden mensch, opdat de nieuwe mensch kan opstaan, dat is: waarachtige bekeering? P. D.

UIT DE SCHRIFT

Jezus den Vader. Want alle roem is uitgesloten. O, die stinkende roem der Schriftgeleerden, der „wijzen en verstandigen".....! Zij hebben de schare leeren denken: voorwaarde tot het eeuwige leven is de gave kennis van de Wet, van de overlevering der ouden. En zij lieten er zich op voorstaan: bij ons is die voorwaarde aanwezig, want wij hebben wijsheid en verstand, wij worden natuurlijk zalig, wij liggen in den schoot van Abraham aan!

Neen, zegt Christus: het Evangelie is exclusief. De beslissing ligt niet in „Wetskennis", in wijsheid, in verstand, maar louter en alleen in vrije ontferming. De nietige mensch mag geen enkele voorwaarde stellen. Slechts het welbehagen beslist.

Zoo is dit dankgebed van den Heiland een vervolg van den Kerstzang der engelen in Efratha's velden: de menschen van het welbehagen zijn niet „de wijzen en verstandigen", maar „de kinderens", zij, die geen voorwaarde stellen, die onvoorwaardelijk gelooven. Ieder, die een voorwaarde stelt, is, wat de methode betreft, volkomen-farizeïsch. Of die voorwaarde nu „kennis der Wet" is, dan wel „bevinding". Het mysticisme mag onzen tijd licht in het verlengde van de leer der „Schriftkundigen" in Jezus' dagen. De preek, die vandaag tot geloof opwekt, onvoorwaardelijk geloof, ach, die is eigenlijk maar licht — het gaat er niet diep genoeg door. Er moet „eigenlijk" nog wat anders gekend worden. Wacht maar, tot je er kennis aan krijgt.

Maar het Evangelie des welbehagens duldt geen enkele voorwaarde. Het is exclusief. Ieder, die een voorwaarde stelt, strandt daarop, en loopt groot gevaar, voor eeuwig schipbreuk te lijden. Wie niet wordt gelijk een kindeke.....

Maar tegelijk is het Evangelie zoo heerlijk inclusief. Dat wil zeggen: het sluit in!

Wie sluit het in? Hoor, hoe breed het Evangelie des welbehagens is: „Komt ALLEN tot Mij, die vermoeid en belast zijn.....".

Wat is er in den loop der tijden met dit woord al niet geknoeid!

Velen lezen het, alsof er stond: die u vermoeid en belast gevoelt. Het staat er niet! Die vermoeid en belast ZIJT. En daar bedoelt Christus heel concreet die menschen-daarvoor Hem mee, aan wie de wijze en verstandige Schriftgeleerden zoo'n zware last hebben opgelegd, een juk, dat knelt, en zoo moe maakt, zoo onuitsprekelijk-moe.....

Het is een vracht van zware „Wets"-plichten, waaronder die arme schapen-zonder-herder voortzeulen. Of die menschen zich wel vermoeid hebben gevoeld? Ik weet het niet. Ik weet alleen, dat Christus hun de deur naar het eeuwige leven opent, breed en gul. Daar komt opeens een wonderlijk licht in hun donkerten van onzekerheid en afmatting schijnen. Hoe breed, hoe inclusief is het Evangelie! „Komt allen!" Want welbehagen, dat is in 't Evangelie nooit iets voor deze of gene, maar juist voor mij misschien niet. Verkiezing, dat is in de Schrift geen loterij: je kunt het nummer van een verkorene trekken of dat van een verwerpende. Welbehagen, dat is voor de „kinderens". Voor hen, die neerdrig naar Jezus Christus vragen. Welbehagen, dat is, dat gij en ik vandaag het lokkende, inclusieve Evangelie hooren, en — gelooven. Zonder voorwaarden te stellen. Want Christus predikt het. Hij. Die den Vader, den Heere des hemels en der aarde, dankt voor de exclusiviteit van het Evangelie, maar Die u en mij de inclusiviteit er van predikt. Komt ALLEN, die vermoeid en belast zijn.

Welk „kindeke" zou nog durven wegblijven?

Apeldoorn.

J. SMELIK.

— INBIDEN VAN JAARGANGEN. Voor het inbinden van jaargangen van „De Reformatie" verwijzen wij onze abonnees naar de advertentie van den heer J. van Kuyk te Scheveningen, welke regelmatig in ons blad wordt opgenomen. DE ADMINISTRATIE.

27) Corpus Reformatorum XXXIX, Thesaurus epistolae Calv. II, p. 217.

28) Dr H Bavinck, Geref. Dogmatiek IV, 322.